

Дружба з книгою – це свято

Мета. *Прищепити любов до книги, навчити думати, самостійно мислити і виховувати потребу у читанні, культуру читання, бережливе ставлення до книги.*

Читець.

На книжкових полицях
Поважні, стрункі
Без сумніву, страху й вагань
Стоять наші друзі і вчителі —
Солдати великої армії знань.

1-й ведучий. Дорогі друзі! Думаю, ви здогадалися, про яких друзів і вчителів піде мова на нашому святі. Звичайно, про книги, їхній дивний і неповторний світ, про який великий поет І. Франко писав: «Книги — морська глибина...».

2-й ведучий. Ми розпочинаємо свято відкриття Всеукраїнського тижня дитячої та юнацької книги.

У незалежній Україні це свято започатковано 22 лютого 1993 року. Засновниками його є: Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури України, Міністерство у справах сім'ї та молоді, Товариство книголюбів України, Спілка письменників України, асоціація українських дитячих письменників, видавців, діячів культури, Дитячий фонд України, видавництво дитячої літератури «Веселка».

Читець.

Дружба з книгою — це свято.
Не було б його у нас,
Ми б не знали так багато
Про новий і давній час.

3-й ведучий. Книга, без сумніву, джерело знань. Ще древні єгиптяни говорили: «Ти повинен звернути своє серце до книги. На світі нема нічого кращого

за книги». Великий римський трибун Цицерон сказав: «Дім, у якому немає книг, подібний до тіла без душі».

Читець.

У шафі у мене скарби всіх століть
І кожен том — неначе дім стоїть.
Обкладинки, мов двері відчиняй —
І ти вже гість: господаря вітай!
Як вулиця — книжок тих дивний ряд,
А шафа вся — чарівний Книгоград.
Коли його ти мудрість осягнеш —
З Минулого в Майбутнє перейдеш,
Заглянеш у незвідане не раз,
Бо кожна книга — то країна й час...

1-й ведучий. Найкращі книги стали безсмертними: в них мудрість і краса, глибина людських переживань і поклик до щастя. «Книги, — як писав мудрий Айбек, — збирають перлини людської мислі і передають їх нащадкам. Ми підемо у землю, а книги збережуться на віки».

Читець.

У книги люди, наче бджоли в соти,
Знесли духовний чародійний мед.
Сліпцеві очі ним протри, і вмент
Відчує мислі найстрімкіший лет!
багне людські страждання і турботи,
Поможе іншим темряву збороти
Рвучи з очей пов'язки чорних лент.
Благословенна та година,
Коли буквар до рук бере дитина,
Коли читає Кобзаря юнак,
Коли Франка «огромнії сонети»
Підносять дух, коли говорять Гете,

Шекспір, Міцкевич, Лермонтов, Бальзак.

2-й ведучий. Завдяки книгам, через призму теперішнього ми линемо у майбутнє та минуле. Книга дарує нам незабутні зустрічі з літературними героями, образи яких стали вічними.

3-й ведучий. «Гарна книга — це просто свято», — говорить кухар Смурий з повісті «В людях» М. Горького, великий любитель читання. Та й сам автор повісті міг би підтвердити велику справедливість цих слів. «Всьому найкращому у мені я зобов'язаний книгам», — писав він.

1-й ведучий. Книжки теж мають власну історію.

Колись давно на землі не було книжок у сучасному вигляді, бо люди ще не вміли їх виготовляти. Сторінками найдавнішим книгам слугували камені, стіни печер, сокири, посуд, щити. Писали на всьому: не було ні паперу, ні олівців.

2-й ведучий. Згодом люди додумалися писати на глині, яку потім сушили і випалювали на вогні. Та хіба на сторінках-цеглинах багато напишеш? До того ж ці книги важкі і незручні. Коли б, скажімо, якийсь учений збирався у дорогу і брав із собою дві-три такі «книги», йому потрібен був... віз.

3-й ведучий. З часом стали виробляти зручні і легкі книжки з тонкої козячої або телячої шкіри. Першу таку книжку виготовили у старовинному грецькому місті Пергамі — тому й папір із цієї шкіри назвали пергаментом. Але вони були дуже дорогі.

1-й ведучий. На виготовлення однієї книги потрібні були шкури з цілої череди телят. Отже, люди шукали матеріал, з якого можна було б творити книги, щоб вони були дешеві і простіші.

2-й ведучий. У Африці вздовж річок є густі зарості болотяної рослини папірису. Спочатку його використовували тільки на будівництві. А згодом додумалися так обробляти волокна рослин, що почали виготовляти з них папір. Відтоді і з'явилися сувої з папірису. Писати на його сухих стеблах було зручно, але через кілька років такі «книги» ламалися і розсипалися.

3-й ведучий. Справжній папір, на якому пишуть і сьогодні, люди навчилися робити дві тисячі років тому. Тоді й почали у багатьох країнах писати на

папері, саме писати, бо книги були рукописними, й одну книжку переписували, бувало, кілька разів. Минуло ще багато років, поки з'явилося книгодрукування. У нашій країні це сталося у XVI столітті.

Ці вірші написані понад 100 років тому. Послухайте, вони наче звернуті до нас.

Читець.

Учіться, любі діти, читайте, гадайте,
Як та пчїлка медку з цвітку розуму збирайте.
Бо мудрому і на ріні пшениця уродить,
А дурному не вродиться нічо і в городі.
Бо мудрому і кропива іде на ужиток,
А в дурного і пшениця обернеться в збиток.

Читець.

Вчіться, діти, мудра книжка
Скаже вам чогось багато
З того, що колись другими
І посіяно, й пожато.
Тільки ви не озивайтесь
У книжках на кожен голос.
Геть відкиньте чорний кукіль,
Вибирайте чистий колос!
Та і те запам'ятайте,
Що для всього народу
Ще одна є з книжок книжка,
Та, що ми зовем — природа.
Йдіть на гори, тихий берег,
В гай, зеленую діброву.
Там ви вчуєте щось друге,
Інші речі, іншу мову...

1-й ведучий. Безмежна сила книжки, без неї людина сліпа. Книга ж відкриває великий світ.

2-й ведучий. Нашому славному Кобзареві — Тарасу Григоровичу Шевченку належать мудрі слова, що звучать, як духовний заповіт: «Учіться, читайте! І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь».

3-й ведучий. Саме завдяки книгам, самостійному бажанню вчитися і, ясна річ, природженому генію Шевченко став тим, кого ми знаємо, любимо, пишаємося — великим поетом, філософом, пророком.

1-й ведучий. Де б він не був, куди б не закидала його доля, він усе робив, щоб поруч з ним була книга.

2-й ведучий. І тому у листах до друзів, у щоденнику знаходимо згадки про прочитане, прохання надіслати потрібні видання. У одній зі своїх повістей він написав: «Дивною і ненатуральною здається людина, яка існує без книги».

3-й ведучий. І сьогодні твори Т.Г. Шевченка — улюблені книги нашого народу.

Читець.

Ясно надворі: ні вітру, ні хмар.
Сонце підбилось уже височенько,
Наша Оленка відкрила «Кобзар»,
Вголос читає Тараса Шевченка.
Хлюпає тихо Дніпро вдалині,
Ген під горою принишкла діброва.
Наче струмочки, дзвенить в тишині
Щире і ніжне Шевченкове слово.

1-й ведучий. Ми так часто спілкуємося з книгою, що навіть не задумуємося — яке це чудо.

2-й ведучий. Книга веде тебе у безкраї простори космосу, розкриває таємниці моря, лісу. *(З'являється учень і учениця).*

Учень.

У Скворцова Гриші
Книги — найбрудніші.
Всі вони патлаті,

Порвані, горбаті.

Ну немає в них лиця,

Без початку, без кінця.

Палітурки, як ганчірки.

Ті книжечки ридали гірко.

Учениця.

Бився Гриша з хлопчачками,

Він розмахував книжками.

Дав Мишку по голові,

Замість книжки стало дві!

Учень.

Гірко Гоголь всім жалівсь:

Чепурун він був колись,

Хто б тепер його впізнав.

Нечепурою він став.

Учениця.

Бідоласі Робінзону

Шкіру зідрано з картону.

Намальовано гарбуз.

Учень.

А в граматиці пом'ятій

На сторінці сорок п'ятій

Виріс раптом сажотрус.

Учениця.

В географії Петрова

Намальована корова.

І написано: «Сія

Географія моя.

Хто цю книжку візьме стиха,
Той зазнає горя й лиха».

Учень.

Запитала книжка в книжки:
«Як позбутися нам Гришки-нечепури?».

Учениця.

І сказали Брати Грімм:
«Не покинем Гришин дім».

Учень.

Обдертий, некрасивий
Задачник буркотливий
Прошамкать ледве зміг:
«Дівчатка і хлоп'ятка
Калічать книг багато.
Куди нам утікати
Від Гриші і від них?».

«Замовкни, древній мінус, — сказали брати Грімм, —

І більше не гніви нас бурчанням ти своїм».

Втечемо в бібліотеку. Затишно і любо там.

Вона тут недалеко. В ній добре буде нам!

Учениця.

А «Хатина дяді Тома
Каже: «Я лишуся вдома,
Хоч життя моє сумне, —
Кривдить Гриша і мене...».

Тимур гукнув: «Ні, треба йти!

Занадто вже терпляча ти!».

«Вперед», — їм Дон Кіхот кричить.

І книги вирушили вмиць

(«Книжки» виходять на сцену, утворюючи бібліотеку).

Учень

Безпритульний! каліки
Увійшли у зал великий.
Світять лампи над столом
А полиці всі за склом.

Учениця.

Всі у шкіряній оправі
Там книжки уздовж стіни.
Всі, як глядачі цікаві,
Зверху дивляться вони.

Учень.

Тут задачник необачний
Сполотнів і став шептати:
«Шість по вісім — сорок вісім,
П'ять по дев'ять — сорок п'ять».

Учениця.

Тут Крилов старий в тривозі,
Утекти уже хотів,
Та побачив по дорозі
Гурт суворих сторожів.

Учень.

Принесли вони водиці,
Стали зали прибирати
Підмітати всі полиці,
Палітурки витирати.

Учениця.

Як підлогу стали терти,
У кутку біля стіни
Купу книг брудних, подертих
Враз побачили вони.

Учень.

Не було у них лиця.
Без початку, без кінця,
Палітурки, як ганчірки.
Сторожі ридали гірко:
«Бідні книги, на шматки
Вас порвали хлопчаки!
Ми пошлем вас до лікарні.
Лікарі там дуже гарні.
Там вас, бідних, пожаліють,
І почистять, і зашиють,
І підклеють вас на славу,
І одягнуть у оправу».

Лікар.

Вийшли книги із лікарні,
Сторінки їх стали гарні,
На нові оправы вміло
Ярлики їм наліпили,
Понесли в просторі зали
І полиці їм вказали.

(З'являється Гриша, він щось шукає).

Учень.

А у Гриші знов невдача:

Гриші задана задача.

Став шукать задачник Гриша,

Заглядає він під ліжко,

Під столи, під табуретки,

Під дивани і кушетки,

У печі шука, в відрі,

І у будці у дворі.

Учениця.

Гриші боляче і кривдно,

А задачника не видно.

Що робити? Як тут бути?

Де задачник роздобуть?

Хоч топися, хоч в далеку

Поспішай бібліотеку.

Учень.

У читальний зал великий

Вбігає Гриша з криком,

Став питати шалапут:

Гриша. Дасте книжки ви тут?

Учениця.

А книжки на всі лади

Закричали..

Книжки (хором). Геть іди! *(Книжки проганяють Гришу. Заходить учень, на грудях якого аркуш паперу: С. Маршак «Книжка про книжку»).*

Учень.

Я давно писав цю книжку

І признатися був рад,

Як на днях зустрів я Гришку

По дорозі в Книгоград.

Він давно вже не дитина, а відомий інженер.

Побував у них я вдома, в них полиця над
столом.

П'ятдесят чотири томи там побачив я за
склом.

В палітурках пречудових, дуже вирівнявшись в
ряд

Стоять книги двох Скворцових наче вийшли на
парад.

Добре жить їм біля столу. Хазяї їх бережуть

І нікуди, і ніколи вже вони не утечуть!

2-й ведучий. Ну як, добре провчили Гришку-нечепуру книги? Я впевнена, що він більше ніколи не захоче ображати книги. Чи серед вас, діти, немає часом таких от неохайних, несумлінних учнів, які зовсім не бережуть своїх підручників, погано ставляться до шкільного майна?

1-й ведучий. Уявіть собі, що у один день зникла вся друкована продукція. Уявили? Так от, ми з вами не зможемо дізнатися, який сьогодні день, який місяць, рік, бо не буде календарів. Не буде газет — не зможемо прочитати про новини, які відбуваються у нашій країні та за кордоном. І листа своїй бабусі ніхто не напише, бо всі будуть неписьменними, адже зникнуть усі букварі. Без книг життя стане нецікавим, наче день без сонця. Книги треба берегти — кращі друзі нам вони.

(На сцену виходять книголюби).

1-й книголюб. Що не кажіть, а найкращі книжки у світі — це казки! Я прочитала їх багато: казки Пушкіна, Забіли, Носова, Чуковського, Костецького. І скільки б не читала і ще хочеться. Усе б життя читала!

2-й книголюб. Теж мені, така доросла, а ще казочки полюблюєш. Книжки про війну, сміливих героїв — ото твори! У мене вдома їх ціла поличка: Алексеева «Іде війна народна», «Птиця слави». А ще Познанської «Жоржини цвітуть». Оце книжки. Як є вільна хвилинка — обов'язково читаю.

3-й книголюб. Хваліться, хваліться... А я мрію, як виросту, бути лісником. І зараз зміг би, та, кажуть, малий ще. А я усе знаю — кожне деревце, кущик, травичку. І про мурах дізнався багато, і чого птахи відлітають... Ліс — це чудово. Я можу прожити у лісі скільки завгодно, бо знаю — що можна їсти і що можна приготувати. А все книжки. Ось вони мої вчителі: Копиленко, Давидов, Біанкі.

4-й книголюб. Ну, ви бачили таке — як кулики, кожен своє хвалить, а ми хто? Школярі! Тож мені до вподоби книжки про школярів. Бажаєте веселі вірші? Будь ласка, відкрийте книжки Бойка, Білоуса, Кульскої. Хочете оповідання — так це твори Нестайка, Потапової, Карасьової. З них дізнаєшся і про себе, і про своїх товаришів так багато цікавого...

2-й ведучий. Спасибі вам, дорогі книголюби, що ви поділилися з нами своїм сокровенним, назвали улюблених письменників.

3-й ведучий. Але ви дарма сперечалися. Дуже корисно і цікаво читати казки. І книжки про таємниці теж. А хто ж проти творів, що розповідають про сміливих героїв?

4-й ведучий. Протиставляти одні книги іншим не слід. Хороших видань багато, і не варто себе обкрадати. Читайте про історію нашого народу, його славних героїв, про мандри у світі невідомого, веселі вірші. Читайте різні і хороші книжки.

Читець.

Як краплин у Дніпрі,
Як зірок угорі,

Як листя на гіллі —
Стільки книг на землі!
Є великі й малі!
Є легкі і важкі!
На полицях, в столі —
Наші друзі — книжки!

Читець.

Для мене книга — світло дня,
Для мене книга — зорі ночі...
Моя сім'я, моя рідня,
Мій розум, серце, мої очі..
Без книги я не проживу
Вже, як без вирію лелека...
Я і крізь вічність оживу
В отім святім — «Бібліотека».

5-й ведучий. Книга — це мудрість поколінь.

Книга — це друг і порадник сьогодні. Вона зберігає у собі красу рідного слова, чарівність мови.

Читець.

Синів і дочок багатьох народів
Я зустрічав, які перетинали
Гірські й морські кордони і на подив
Багато бачили, багато знали.
Я їх питав із щирою душею:
— Яку ви любите найбільше мову?
І всі відповідали: ту, що нею
Співала рідна мати колискову.

1-й ведучий. Тож дружіть з книгою — усі скарби знань розкриває перед вами це найбільше чудо з чудес, зі створених людством.

Разом. Зі святом вас!

